



Interreg

Austria-Hungary

European Union – European Regional Development Fund

BIG\_inn AT-HU



Soproni Egyetem Benedek Elek Pedagógiai Kar

Babai Zsófia, nyelvtanár &

Dr. Kovácsné Vinkovics Éva tanársegéd

**Élményközpontú idegennyelv-átadás**

Szimpózium 6. workshop, 2021. szeptember 22.



# Elméleti háttér 1.

- Többnyelvű → kora gyermekkori elsajátítás, több nyelven tökéletes szó- és írásbeli kompetenciák= egynyelvűek (Bloomfield 1933) → MÁR NEM ÉRVÉNYES
- Többnyelvű → minimális kompetenciák a négy nyelvi készség közül az egyikben (MacNamara 1967) → MÁR NEM ÉRVÉNYES
- Többnyelvű → mindennapi érintkezések során rendszeresen használ több nyelvet szóban és/vagy írásban (Grosjean 1982), és otthon érzi magát az adott nyelvben (Kielhöfer und Jonekeit 2002)

## Elméleti háttér 2.

- A kétnyelvűség elsajátításának ideje:
  - kora gyermekkor: szimultán/egyidejű /elsajátítás (valódi kétnyelvűség-Ronjat-1913!) Jarovinszkij Alekszandr:  
<https://epa.oszk.hu/00000/00036/00020/pdf/05.pdf>
  - Egymást követő sajátítás (az elsődleges nyelv struktúrája már elsajátított, a másodnyelv elsajátításának kezdete a 3-4. életévben vagy később)
  - Elsajátítási módok:
    - természetes (a mindennapos kommunikáció keretében, a családban)
    - irányított (intézményes keretek között: óvoda, iskola, nyelvtanfolyam)
- Wolff (1998): óvoda: nyelvvel történő ismerkedés; játékos nyelvelsajátítás

## Elméleti háttér 3.

- Nyelvtudás szintje:
  - kiegyensúlyozott
  - domináns (szövegkörnyezet, funkciók szerint: domináns, gyengébb változat, nyelv)
- Rosemarie Tracy (2008): (Ahogy a gyermekek nyelveket tanulnak és ahogy támogatni tudjuk őket ebben) *Wie Kinder Sprachen lernen und wie wir sie dabei unterstützen können:*

„Nem reális elvárás az, hogy egy kétnyelvű személy minden nyelven azonos szinten és azonos retorikai képességgel tudjon, vagy akarjon beszélni bárkivel bármilyen témáról.“ (S. 51.)

- Kora gyermekkorban (3-10 éves korban) → Minél korábban, annál jobb, fontosabb, intenzívebb, hiszen:

„Was Hänschen nicht lernt, lernt Hans nur mit viel mehr intellektuellem und zeitlichem Aufwand.“ (Amit egy gyermek nem tanul meg, azt a felnőtt sokkal nagyobb intellektuális és időbeli ráfordítással tud csak megtanulni.)

# Kérdés magamhoz: „Többnyelvűnek tartom magam?”

- Milyen nyelvet/nyelveket beszélek?
- Milyen szituációkban melyik nyelvet alkalmazom?
- Mely nyelvet/nyelveket tanultam a családban?
- Többnyelvűnek tartom magam? Miért (nem)?
- Szeretném, hogy a gyermekem többnyelvű legyen?
- Tájszólásban beszélek? Ez egy „más nyelv“?
- Mit gondolok és mit várok attól, aki azt mondja, hogy „többnyelvűen nőtt fel“?
- Átváltok a másodnyelvről az első nyelvre, ha olyan valakivel beszélek, aki az én első nyelvemet beszéli, de tudom, hogy közös másodnyelvet is beszélünk?

(<https://www.griffbereit-rucksack.de/mehrsprachigkeit/>)

# A másodnyelv-elsajátítás feltételei 1.

- Anyanyelv/első nyelv=alap, biztonság
- → előkészítés az anyanyelven minden (nevelési) területen
- Pedagógus-érzelmi tényezők→rendkívül fontos szerep:
  1. Szoros kapcsolat a pedagógus és gyermek között
  2. Szoros kapcsolat a pedagógus és a közvetített nyelv között
    - pozitív attitűd
    - biztos ismeretek a közvetített nyelvben
    - természetes, spontán(helyes) nyelvhasználat=magas szintűkommunikációs kompetencia
    - gyermekekhez igazított nyelv
    - gesztikuláció és mimika→ nagyon fontos

## Másodnyelv-elsajátítás feltételei 2.

- Reich szerint(2008):
  - A gyermek megérti a pedagógus utasításait és követi azokat.
  - A gyermek képes átélni az elmondott történetet.
  - A gyermek meg tudja nevezni a tárgyakat, történéseket, tud az élményeiről beszélni.
  - A gyermeknek kedve van a történetek újrajátszásához.
  - A gyermek kommunikálni tud az életkorának megfelelően a környezetében levő személyekkel- más gyerekekkel és felnőttekkel –, képes megérteni őket és egyszerű nyelvezettel meg tudja értetni magát.

## Másodnyelv-elsajátítás feltételei 3.

Megfelelően alkalmazott módszerek az elsajátítás folyamata során:

- élmények (pl. kísérletek, kirándulások) beépítése
- tapasztalatok felhasználása
- valós élethelyzetek-mindennapra vonatkozás
- játéktevékenység=tanulási folyamat
  1. autentikus kommunikációs helyzetek
  2. nyelvhasználati formák megtanulása
  3. a másodnyelv hasznosságának és értékének megtapasztalása
  4. a gyermek környezetéből vett témák
- kommunikációs helyzetek: nyelvi kompetencia, érzelmi kompetencia, szociális kompetencia



# A sikeres másodnyelv elsajátítás útján BIG\_INN AT-HU

**Téma: Vidékek és emberek-kézműves foglalkozások: a pékség**

Elsajátítandó kompetenciák: MINT

- a pékáruk megnevezése (főnevek és tárgyak)
- beszélgetések folytatása (egyszerűen, kérdező-válaszadó szerepének váltakozásával)-  
regionális potenciálok kihasználása
- mennyiségek összehasonlításának képessége (matematika, fontos matematikai relációk)
- mennyiségek és súlyok megbecslésének képessége (matematikai relációk)
- az elsajátított aktív szókincs szituációnak megfelelő használatának képessége (a  
receptív/passzív szókinctől a produktív/aktív nyelvhasználat irányába) = kommunikáció
- bevásárló lista összeállításának a képesség (mindennapos vonatkozás, tapasztalatok)
- receptek munkafolyamatainak megvalósítása (kísérletek végrehajtása, eszközök  
használata, megnevezése, kipróbálása, munkafolyamatok, hozzávalók (szavak, kifejezések  
alkotása, mondatok képzése) megnevezése & egyidejű végrehajtása, a nyelvi anyag  
összekapcsolása a munkafolyamattal és a tevékenységgel)

# A sikeres másodnyelv-elsajátítás útján BIG\_INN AT-HU 2.

- Mit akarunk elérni?
- egy jellemző helyi kézműves szakma megismerése: a pék
- a gyermek érdeklődése a szakma iránt
- konkrét munkafolyamatok és termékek
- tanulási folyamat: fókuszáljon az egészséges életmódra is
- a jövő tudatos építése és megerősítése: fenntartható fejlődés tudatosításának támogatása a gyermek számára a témaválasztáson és a tevékenységeken keresztül
- szakmai szókincs felépítése németül és magyarul

# Gyakorlati megvalósítás 1. Mesék; beszélgetés BIG\_INN AT-HU

Mese: „Az idős asszony és a búza“

A pedagógus elmeséli a mese didaktizált, korai nyelvelsajátítást szolgáló változatát.

A mesén keresztül megtudja a gyermek, hogyan lesz a búzából kenyér.

A pedagógus beszélgetést kezdeményez és vezet a mese témájáról.

## Kérdések:

- Mit vetett az idős néni a földre? Hová vetjük a magokat?
- Mit csinálnak a búzamagok a földben?
- Mire van szükségük a magoknak a fejlődéshez? Mi készül a búzából? Mit kell először tenni? Mivel darálják a magokat?
- Mit készítenek a megőrölt magokból? Mit készítenek a lisztből?

A mesélés és a beszélgetés után a gyerekek eljátszhatják a mesét.

# Mindennapi vonatkozások

- Kenyérsütés a betakarítás ünnepén
- Márton napi sütemény sütése november 11-én
- Kalács sütése húsvétkor
- Kuglóf sütése anyák napjára
- Családi délután szervezése adventben, vagy évváró ünnepség, ezek során sütemény fogyasztása
- Farsangi fánk sütése farsangkor
- Gyümölcskenyér sütése karácsony előtt

# Gyakorlati megvalósítás 2. Tevékenység

A pedagógus a gyermekekkel sütésnapot szervez.

## Kérdések:

- Sütöttetek már kenyeret?
- Hogyan lesz a búzából liszt?
- Mire van szükségünk a kenyérsütéshez?
- Mit csinálunk a kenyérsütésnél?
- Ki süti a kenyeret?

## **ALAPANYAGOK, ESZKÖZÖK**

- liszt, só, élesztő, kovász, víz, napraforgómag, tökmag, kenőecset, keverőtál fakanál, sütőpapír, konyharuha, tepsi, sütőforma

## **TOVÁBBI ÖTLETEK**

- kifli, fonottkalács, babos rétes búzából és rozsból, gabonából készült termékek elkészítése, közös reggeli elkészítése; piknik, party szervezése és vendégek meghívása

# Felhasznált irodalom

- Apeltauer, E. (1997): Grundlagen des Erst- und Fremdsprachenerwerbs. Berlin: Langenscheidt.
- Babai, Zs., Kovácsné Vinkovics, É., Pruzsinsky, R. (2019): Was wir so gerne spielen. [Eine Auswahl und didaktische Handreichung für die frühe Förderung von Deutsch als Fremdsprache](#). Sopron: Universität Sopron Übungskindergarten Lewinszky Anna.
- Kenesei, I. (2004): A nyelv és a nyelvek. Budapest: Akadémiai Kiadó.
- Klein, Wolfgang (1992): Zweitspracherwerb. Eine Einführung. 3. Aufl. Frankfurt am Main: Hain.
- Reich, H. (2008): Sprachförderung im Kindergarten. Grundlagen, Konzepte, Materialien. Weimar, Berlin: Das Netz.
- Rosemarie Tracy (2008): Wie Kinder Sprachen lernen. Francke Verlag
- Kielhöfer/Jonekeit (2002): Zweisprachige Kindererziehung. Stauffenburg Verlag.
- **Internetquellen**
- <https://www.papiton.de/haba-meine-ersten-spiele-bauernhof-wo-ist-mein-futter-4679.htm>
- (letzter Abruf 10. 02. 2020.)
- [https://www.gesunde-kita.net/fileadmin/user\\_upload/MAIN-bilder/Netzwerk\\_Kita\\_Brbg/Spielerische\\_Sprachfoerderung\\_in\\_Kindertageseinrichtungen-Ministerium\\_fuer\\_Bildung\\_und\\_Frauen\\_des\\_Landes\\_Schleswig-Holstein.pdf](https://www.gesunde-kita.net/fileadmin/user_upload/MAIN-bilder/Netzwerk_Kita_Brbg/Spielerische_Sprachfoerderung_in_Kindertageseinrichtungen-Ministerium_fuer_Bildung_und_Frauen_des_Landes_Schleswig-Holstein.pdf)

## Felhasznált irodalom

[http://publicatio.nyme.hu/336/1/Multiling\\_modszertani\\_konyv\\_m2VEva\\_vegleges\\_javitott\\_kepekkel\\_u.pdf](http://publicatio.nyme.hu/336/1/Multiling_modszertani_konyv_m2VEva_vegleges_javitott_kepekkel_u.pdf)

<https://www.interreg-athu.eu/hu/bigathu/>



Várjuk  
kérdéseiket.